การพัฒนาหลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

Development of safety agriculture curriculum as new agricultural theory to enhance life skills and professional skills for elementary school students in Phetchabun province

กมลฉัตร กล่อมอิ่ม

Kamolchart Klomim

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

Faculty of Education, Phetchabun Rajabhat University, Thailand

E-mail: Kamolchart.klo@pcru.ac.th

Received May 25, 2022; **Revised** July 11, 2022; **Accepted** July 21, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ วิธีดำเนินการวิจัยใช้กระบวนการสร้างและพัฒนา แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 สร้างและหาคุณภาพหลักสูตรเกษตรปลอดภัย โดยวิธีการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์กับเกษตรกรและนักวิชาการเกษตร หลังจากนั้นยกร่างหลักสูตรเกษตรปลอดภัยและนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรและนำไปหาประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรเกษตรปลอดภัยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบหนึ่งกลุ่มทดสอบหลังเรียนและแบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อน-หลังการทดลองและขั้นตอนที่ 3 ประเมินการใช้หลักสูตรเกษตรปลอดภัย โดยการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่า ขั้นตอนที่ 1 หลักสูตรเกษตรปลอดภัยที่พัฒนามีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 82.53/80.13 สามารถเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขั้นตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้หลักสูตรเกษตรปลอดภัย พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตรเกษตรปลอดภัย พบว่าหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และขั้นตอนที่ 3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตรเกษตรปลอดภัยในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.54, SD = 0.63)

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร; เกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่; ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ

Abstract

The objective of this research was to develop a safe agriculture curriculum as the new agricultural theory approach to enhance life skills and vocational skills for primary school students in Phetchabun province. The creation and development process were divided into 3 steps as follows. Step 1: Create and find quality, safe agriculture curriculum using focus groups and interviews with farmers and agricultural academics. After that, a draft agricultural safety curriculum was drafted and presented to experts to check the appropriateness of the curriculum and find its effectiveness with 30 non–sample Grade 6 students. Step 2: Test the agricultural safety curriculum with 30 sample Grade 6 students through purposive sampling using an experimental design of one group posttest and one group pretest–posttest. Step 3: Evaluate the use of the safe agriculture curriculum by evaluating student satisfaction with participating in learning activities.

The results showed that Step 1: The developed safe agriculture curriculum had an efficiency of E1/E2 equal to 82.53/80.13, thus enhancing life skills and professional skills for Grade 6 students. Step 2: Results of the agricultural safety curriculum in terms of student academic achievement before and after implementation, after studying, the average score was significantly higher than before, at the .01 level. After the experiment, life skills and professional skills for Grade 6 students were significantly higher than before, at the .01 level. Step 3: Grade 6 students' opinions on participating in the learning activities of the agricultural safety curriculum were at the highest level ($\overline{X}$ = 4.54, SD = 0.63).

Keywords: Curriculum Development; Safe Agriculture As New Agricultural Theory Guidelines; Life Skill And Professional Skills

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ทุนมนุษย์ของประเทศไทยยังมีปัญหาในด้านคุณภาพคนในแต่ละช่วงวัย โดยผลลัพธ์ทางการศึกษาของเด็กวัยเรียนค่อนข้างต่ำ การพัฒนาความรู้และทักษะของแรงงานไม่ตรงกับตลาดงาน ในขณะที่คนไทยจำนวนไม่น้อยยังไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลต่อวิกฤตค่านิยม ทัศนคติ และพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต การพัฒนาในระยะต่อไปจึงต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ เพื่อให้คนไทยมีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีสุขภาวะที่ดีขึ้น คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ และความสามารถเพิ่มขึ้นรวมทั้งสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น ทั้งนี้การพัฒนาคนหรือเสริมสร้างคนให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมและความสามารถของตน ซึ่งมีความสำคัญที่จะต่อยอดให้เกิดความสำเร็จ ซึ่งการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายจึงมีจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการออกแบบหลักสูตรที่มีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ให้มีความสอดคล้องกับบริบทในสังคมของผู้เรียนที่เป็นความต้องการที่แท้จริง จึงจะทำให้การพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามศักยภาพ

ตามยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การเกษตรสร้างมูลค่า เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรแปรรูป สอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ การบ่มเพาะการ เป็นนักคิด นักนวัตกร และการเป็นผู้ประกอบการใหม่ รวมทั้งทักษะชีวิตที่สามารถอยู่ร่วมและทำงานภายใต้ สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรมโดยให้“ผู้เรียน ประชาชนทุกช่วงวัยในแต่ละพื้นที่ทุกจังหวัดดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข บนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21”

จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นพื้นที่ที่เหมาะกับการปลูกพืชการเกษตรโดยมีจำนวนเกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ณ ปี 2561 มีจำนวน 22 ราย พื้นที่เพาะปลูกรวม 798.642 ไร่ และมีประเภทพืชรวม 63 ชนิด โดยพืชที่มีพื้นที่ปลูกมากที่สุด คือ ใบหม่อน มะพร้าว มะขามเปรี้ยวยักษ์ ตามลำดับ ส่วนจำนวนเกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรปลอดภัย (GAP) ณ ปี 2561 มีจำนวน 818 ราย พื้นที่เพาะปลูกรวม 6,535.53 ไร่ และมีประเภทพืชรวม 106 ชนิด โดยพืชที่มีพื้นที่ปลูกมากที่สุด คือ มะขาม มะม่วง หน่อไม้ฝรั่ง ตามลำดับ โดยพืชที่ได้รับรองมีทั้งหมด 55 ชนิด คือ สลัดฟิเลย์ไฮซ์เบริส์ สลัดคอส สลัดกรีนโอ๊ค สลัดเรดโอ๊ค สลัดเรดคอรัล สลัดบัตเตอร์เฮด ผักกาดแก้ว ผักกาดหอม วอเตอร์เครส ชะอม มะนาว เลม่อน บวบเหลี่ยม เบบี้แครอท ชาโยเต้ ถั่วพู ถั่วแขก ถั่วฝักยาว ผักบุ้ง ดอกชมจันทร์ ต้นหอม ผักชี ผักชีใบเลื่อย ข่า ขึ้นฉ่าย สาระแหน่ บล้อคฉ่อย ไดโตเกียว จิงจูฉ่าย มะพร้าว กล้วย ผักกาดกวางตุ้ง คะน้า กระเจี๊ยบเขียว พริก ฝรั่ง มะม่วง ตะไคร้ โหระพา

ใบหม่อน มะขามเปรี้ยว มะเขือเปราะ แฟง แตงกวา ผักกาดฮ่องเต้ ผักโขม หน่อไม้ฝรั่ง ข้าวโพดหวาน หน่อไม้ หน่อไม้ฝรั่ง ข้าวโพด มะละกอ มะเขือเทศราชินี ฟักทอง กะเพรา (ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบูรณ์, 2561)

อีกหนึ่งฐานทางเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง คือภาคการท่องเที่ยวซึ่งเป็นปัจจัยทำให้เกิดสาขาอาชีพตามมาอย่างหลากหลาย อาทิการบริการ การค้าจากแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้ ภูทับเบิก เขาตะเคียนโง๊ะ ทุ่งแสลงหลวง วัดพระธาตุซ่อนแก้ว Pino Latte Resort & Café Bluesky Garden ทุ่งกังหันลมเขาค้อ และอุทยานแห่งชาติน้ำหนาว เป็นต้น ซึ่งในแต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนเพิ่มขึ้นทุกปีทำให้สร้างรายได้ให้จังหวัดเพชรบูรณ์ ปีละโดยเฉลี่ย 1.9 พันล้านบาท สำหรับคุณภาพสิ่งแวดล้อมของจังหวัดเพชรบูรณ์อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานระดับดี ทำให้สภาพแวดล้อมของจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เต็มไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติมากมาย อันเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นรากฐานของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และส่งเสริมการพัฒนาเกษตรปลอดภัย นอกจากนี้จังหวัดเพชรบูรณ์ยังมีถนนคนเดินเพ็ด– ซะ–บูน จะเป็นตลาดต้องชมแห่งที่ 2 ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งตลาดแห่งนี้บริหารงานโดยเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์และมีจุดเด่นดึงดูดคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวให้เข้ามาใช้บริการไม่ว่าจะเป็นเวทีการแสดง ความสามารถของศิลปิน นักเรียน เยาวชนในชุมชน กิจกรรมการต่างๆที่สำคัญสินค้าที่จำหน่ายในตลาดมีความหลากหลายทั้งผักผลไม้ตามฤดูกาล อาหาร ขนมพื้นบ้าน ที่มีรสชาติที่ดี สินค้าทำมือ ของฝาก ของที่ระลึก ราคาย่อมเยาสามารถดึงดูดคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวให้เข้ามาใช้บริการได้ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเพชรบูรณ์ จึงได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาตลาดชุมชนแห่งนี้ ที่เน้นความเป็นเอกลักษณ์พาณิชย์ และคงไว้ซึ่งความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนโดยดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์ตลาดและบริเวณโดยรอบให้มีความสะอาด และสวยงาม จัดตั้งจุดถ่ายภาพ สถานที่ตั้งเครื่องชั่งกลาง ป้ายบอกทางและประชาสัมพันธ์ตลาดผ่านสื่อต่างๆที่เกี่ยวข้องโดยถนน คนเดินเพ็ด– ซะ–บูน จัดขึ้นทุกวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 17.00 –21.00 น.

นอกจากนี้ จังหวัดเพชรบูรณ์ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดด้านการเกษตร คือ การส่งเสริมเกษตรปลอดภัยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่มภายใต้สัญลักษณ์ “กรีนมาร์เก็ต เพชรบูรณ์” เพื่อเป็นการสนองตอบยุทธศาสตร์และ วิสัยทัศน์ของจังหวัดประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากโดยเน้นเกษตรทฤษฎีใหม่ และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ดังนั้นทางสำนักงานพาณิชย์จังหวัดจึงได้จัดทำการประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตร /เกษตรแปรรูปปลอดภัยภายใต้สัญลักษณ์ “กรีนมาร์เก็ต เพชรบูรณ์” ขึ้นเพื่อให้นโยบายของจังหวัดบรรลุผลสำเร็จสอดคล้องกับรองผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ กล่าวว่า พืชผักที่บริโภคภายในประเทศกว่า 40 % ผลิตจากจังหวัดเพชรบูรณ์ ก่อนกระจายไปสู่ผู้บริโภคทั่วประเทศ นโยบายกรีนส์มาเก็ต 2 ปีที่ผ่านมา มุ่งเน้นให้เกษตรกรปลูกผักปลอดภัย นอกจากทำให้ราคาผลผลิตเพิ่มขึ้นจากเดิมถึง 3 เท่าแล้ว ยังเป็นการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ

ล่าสุดมีเกษตรกรเข้าร่วมกว่า 3,000 ราย รวมกลุ่มเป็นสหกรณ์การเกษตร 7 แห่ง เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองราคาได้ ทั้งนี้จะเร่งดำเนินการต่อยอดด้วยการเพิ่มจุดจัดจำหน่ายผลผลิต ตามนโยบายกรีนส์มาเก็ต ตามหัวเมืองหลักของประเทศ ประสานแหล่งท่องเที่ยว และสถานที่ราชการ เช่น โรงพยาบาล นำผลผลิตเกษตรปลอดภัยไปจัดจำหน่าย รวมทั้งให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเข้ามาเป็นสมาชิกสหกรณ์ โดยบูรณาการรวมกับสหกรณ์ รวมทั้งการรับไปจำหน่ายอีกด้วย

ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามพระราโชบาย ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560–2579) เป็นมหาวิทยาลัยการพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ติด 1 ใน 10 ของกลุ่ม 3 การพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ (Area –Based and Community) ภายใน 5 ปี (2568) ด้านพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ การบูรณาการพันธกิจสัมพันธ์โดยใช้องค์ความรู้ตามศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และด้านการผลิตและพัฒนาครู ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สู่การศึกษา 4.0 สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 โดยมีพันธกิจดังนี้ 1) พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพ และคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 2) สร้างโอกาสความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่าง ทั่วถึงและเท่าเทียม 3) ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และสอดคล้องกับเป้าประสงค์ประกอบด้วย 1) สถานศึกษาร่วมมือกับชุมชน ภาคเอกชน และผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาระดับพื้นที่ จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อการเรียนรู้ในทุกมิติ เป็นโรงเรียนนวัตกรรม 2) ส่งเสริมการน้อมนำศาสตร์พระราชาและพระบรมราโชบายด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

และจากพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยที่มีแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่ในทิศทางเดียวกันผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนเชิงพื้นที่เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ในด้านการพัฒนาหลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่อย่างเป็นระบบ โดยมหาวิทยาลัยเป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้ชุมชนท้องถิ่นโดยภาพรวมของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีการพัฒนาอย่างบูรณาการทั้งในด้านการพัฒนาการเรียนการสอนและการพัฒนาท้องถิ่น เน้นการสร้างวัฒนธรรมทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่เพื่อให้เกิดการประสานการดำเนินการวิจัยเพื่อการพัฒนาผลิตผลของชุมชนทุกกลุ่ม

สำหรับการพัฒนางานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ในปี 2565 นี้จะมุ่งเน้นการวิจัย ด้านพัฒนาหลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาที่ 6 จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการยกระดับและเพิ่มมูลค่า “ผักปลอดภัย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ1) สร้างและหาคุณภาพหลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ 2) ทดลอง

ใช้หลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ 3) ประเมินหลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยคาดหวังให้เกิดผลลัพธ์การดำเนินงาน คือนักจัดการงานวิจัยที่มีคุณภาพ นักเรียนมีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นระหว่างเรียนหรือกลุ่มเกษตรกรคุณภาพภาคีเครือข่ายคุณภาพและนักวิชาการที่มีคุณภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาคุณภาพหลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเพชรบูรณ์

2. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเพชรบูรณ์

3. เพื่อประเมินการใช้หลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเพชรบูรณ์

ระเบียบวิธีวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 สร้างและหาคุณภาพหลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเพชรบูรณ์

1. แหล่งข้อมูล

กลุ่มเป้าหมาย 1. ผู้เชี่ยวชาญ ด้านเกษตรกร จำนวน 5 คน 2.นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านวังชะนาง ตำบลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีพ.ศ.2564

2.เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่มและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูลจากสัมภาษณ์เกษตรกรด้านเกษตรปลอดภัยพื้นที่จังหวัดเพชบูรณ์และศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านเกษตรปลอดภัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 ทดลองใช้หลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเพชรบูรณ์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 300 คน ปีพ.ศ.2564 จังหวัดเพชรบูรณ์

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านวังกระดาษเงิน ตำบลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีพ.ศ.2564 ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบทดสอบและแบบประเมิน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูลจากผลการทดลองใช้หลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา ด้วยการหาความถี่ และค่าร้อยละ

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินการใช้หลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเพชรบูรณ์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 300 คน ภาคเรียนที่ 2 ปี พ.ศ. 2564 จังหวัดเพชรบูรณ์

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านวังกระดาษเงิน ตำบลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีพ.ศ.2564 ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบประเมินหลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูลจากนักเรียนในการสร้างเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเพชรบูรณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการสร้างและหาคุณภาพหลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า หลักสูตรเกษตรปลอดภัยมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ E_1/E_2 เท่ากับ 82.53/80.13 ปรากฏผลดังตาราง 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของหลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเพชรบูรณ์

จำนวนนักเรียน	**คะแนนทดสอบระหว่างเรียน (E_1)**					**ทดสอบหลังเรียน**	**E_1/E_2**
n = 30	**ครั้งที่ 1**	**ครั้งที่2**	**ครั้งที่ 3**	**ครั้งที่4**	**รวม**	**(E_2)**	
คะแนนเต็ม	25	25	25	25	100	25	
คะแนนรวม	616	618	620	622	2476	601	82.53/
ร้อยละ	82.13	82.40	82.67	82.93	82.53	80.13	80.13
ร้อยละเฉลี่ย	82.53					80.13	

การทดลองใช้หลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเพชรบูรณ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการใช้หลักสูตรเกษตรปลอดภัย ตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเพชรบูรณ์ ใน 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า การทดสอบหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 20.03 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.12 และเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปรากฏผลดังตาราง 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยหลักสูตรเกษตรปลอดภัยเทียบเกณฑ์ร้อยละ 70

การทดสอบ	**n**	**คะแนนเต็ม**	$\overline{X}$	**SD**	**% of Mean**	**t**	**Sig (1–tailed)**
หลังเรียน	30	25	20.03	1.29	80.12	10.67*	0.00

*p<.01

2.2 ทักษะชีวิตและการใช้ทักษะอาชีพ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้หลักสูตรเกษตรปลอดภัยมีทักษะชีวิต ก่อนการทดลอง ($\overline{X}$ =10.60, SD=1.79) หลังการทดลอง($\overline{X}$ =19.96, SD=1.27) และการใช้ทักษะชีวิตก่อนการทดลอง ($\overline{X}$ =10.37, SD=1.73) หลังการทดลอง ($\overline{X}$ =20.03, SD= 1.40) สรุปได้

ว่านักเรียนที่ได้รับการใช้หลักสูตรเกษตรปลอดภัยมีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปรากฏผลดังตาราง 3 และตาราง 4

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการทดลองการใช้ทักษะชีวิต

การทดลอง	n	$\overline{X}$	**SD**	D	SD	t	Sig (1–tailed)
ก่อนเรียน	30	10.60	1.79	9.36	1.03	49.64*	0.00
หลังเรียน	30	19.96	1.27				

*p<.01

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการทดลองด้านการใช้ทักษะอาชีพ

การทดลอง	n	$\overline{X}$	**S.D.**	D	SD	t	**Sig (1–tailed)**
ก่อนเรียน	30	10.37	1.73	9.66	0.71	74.45*	0.00
หลังเรียน	30	20.03	1.40				

*p<.01

3. ผลประเมินการใช้หลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรเกษตรปลอดภัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.55, SD. = 0.54) ปรากฏผลดังตาราง 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรเกษตรปลอดภัย

รายการ	**ระดับความพึงพอใจ**		
	$\overline{X}$	**SD**	**แปลผล**
1. สื่อต่างๆที่ครูใช้จัดกิจกรรมช่วยกระตุ้นให้อยากเรียนรู้	4.53	0.55	มากที่สุด
2. แหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนที่ครูใช้จัดกิจกรรมเหมาะสม	4.52	0.50	มากที่สุด
3. ระยะเวลาที่ใช้จัดกิจกรรมแต่ละครั้งเหมาะสม	4.50	0.62	มากที่สุด
4. กิจกรรมที่ครูจัดขึ้นมีความหลากหลายน่าสนใจ	4.54	0.71	มากที่สุด
5. กิจกรรมช่วยทำให้ฉันมีความมั่นใจและกล้าคิดกล้าแสดงออก	4.50	0.61	มากที่สุด
6. กิจกรรมที่ครูจัดช่วยให้เปิดโลกทัศน์ ทำให้ฉันได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ	4.52	0.63	มากที่สุด
7. ฉันชอบที่ได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง	4.61	0.64	มากที่สุด
8. ฉันชอบที่ได้สะท้อนการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติจริง	4.55	0.73	มากที่สุด

รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\overline{X}$	SD	แปลผล
9. ฉันรู้สึกว่ามีความสนุกสนานในขณะทำกิจกรรม	4.51	0.55	มากที่สุด
10. ฉันสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.62	0.75	มากที่สุด
รวม	4.54	0.63	มากที่สุด

สรุปผล

1. การสร้างและหาคุณภาพหลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า หลักสูตรเกษตรปลอดภัยมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ E_1/E_2 เท่ากับ 82.53/80.13

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการใช้หลักสูตรเกษตรปลอดภัย ตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเพชรบูรณ์ ปรากฏว่า 2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2.2 ทักษะชีวิตและการใช้ทักษะอาชีพ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้หลักสูตรเกษตรปลอดภัยมีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ประเมินการใช้หลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรเกษตรปลอดภัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.55, SD. = 0.54)

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาหลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่พัฒนาขึ้นโดยประยุกต์ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรของเทเลอร์ (Tyler, 1962) เพราะว่าหลักสูตรของเทเลอร์ เป็นการยึดความสำเร็จของผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นเกณฑ์ในการตัดสินโดยอาศัยการวัดพฤติกรรมก่อนและหลังเรียนและมีการกำหนดเกณฑ์ไว้ก่อนล่วงหน้า เนื่องจากมีการออกแบบหลักสูตรโดยประยุกต์กิจกรรมตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อให้นักเรียนในพื้นที่ได้บริโภคผักปลอดสารพิษ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครอบครัวและดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม รวมทั้งสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนสู่การสร้างโอกาส สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ผลการวิจัยนี้

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ออมสิน จตุพร (2560) พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรมีความรู้ความเข้าใจในถิ่นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. หลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนสูงขึ้น เนื่องจากผู้เรียนมีส่วนร่วมค้นพบความรู้ด้วยตนเองหรือสร้างความรู้ด้วยตนเองที่นำไปสู่การสร้างโอกาส สร้างอาชีพ สร้างรายได้ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิตในด้านการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ผู้เรียนยังมีทักษะด้านการใช้ทักษะชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เนื่องจากกิจกรรมการเรียนการสอนเกษตรอินทรีย์เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองในการสร้างโอกาส สร้างอาชีพ สร้างรายได้และการใช้ทักษะชีวิตสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรเดช เลิศวัฒนาวนิช (2560) พบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะอาชีพหลังการทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนทดลองใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 นอกจากนี้หลักสูตรเกษตรอินทรีย์ที่พัฒนาขึ้นทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด($\overline{X}$ = 4.55, SD. = 0.54) ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตรออกแบบเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างโอกาส สร้างอาชีพ สร้างรายได้ และกิจกรรมของหลักสูตรช่วยทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจ กล้าคิดและกล้าแสดงออก เพราะสะท้อนการเรียนรู้โดยการแลกเปลี่ยนและการปฏิบัติจริงผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรเดช เลิศวัฒนาวนิช (2560) พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์พร ธรรมสนธิ์ (2559) พบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การพัฒนาหลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่สร้างขึ้น สามารถใช้ในการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ ได้

1.2 ครูผู้สอนควรสร้างความคุ้นเคยและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออก กล้าซักถาม หรือแสดงความคิดเห็นโดยไม่เขินอายซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรเกษตรปลอดภัยสู่ชุมชนเพื่อส่งเสริมการบริโภคพืชผักที่ปลอดสารเคมี

2.2 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรเกษตรปลอดภัยในระดับชั้นมัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. (2560). *แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564).* กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร.

พิมพ์พร ธรรมสนธิ์. (2559). *การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง ตำนานเมืองชาละวันจังหวัดพิจิตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบูรณ์. (2561). *พันธุ์พืชในท้องถิ่น.* สืบค้นเมื่อ 14 ตุลาคม 2564, จาก https://www.doa.go.th/ac/phetchabun/

สรเดช เลิศวัฒนาวนิช. (2560). *การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและคุณลักษณะในการประกอบอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา* (วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ออมสิน จตุพร. (2560). *การพัฒนาหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดการศึกษาอิงถิ่นฐานสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา: กรณีชุมชนลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนบน จังหวัดนครสวรรค์* (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร.

Tyler, R. (1962). *Basic Principia of Curriculum and Instruction.* Chicago: University of Chicago press.